

ORIENTERING OM LANGTIDSPLAN FOR FORSKNING OG HØYERE UTDANNING OG FORSLAG TIL STATSBUJETT 2019

1. LANGTIDSPLAN FOR FORSKNING OG HØYERE UTDANNING

Regjeringen vil øke den offentlige innsatsen til FoU ut over 1% av BNP i en omstillingsfase (der man særlig prioriterer muliggjørende teknologier og forskning som bidrar til økt verdiskaping). Målet er at langsiktige og forutsigbare rammer for den offentlige innsatsen også skal utløse økte private investeringer.

- Den reviderte langtidsplanen (2019-2028) har **fremdeles et tiårig perspektiv**, samtidig som den konkretiserer mål og innsatsområder for den kommende fireårsperioden.
- Det er **kontinuitet** mellom prioriteringene i forrige langtidsplan og den nye planen, men noen av prioriteringene fra sist er løftet som overordnede mål som skal gjelde alle prioriteringene.
- **En ny prioritering er lagt til: «Samfunnstrygghet og samhörighet i ei globalisert verden»**
- **Tre nye opptrappingsplaner:** (a) teknologiløft, (b) FoU for fornying og omstilling i næringslivet og (c) kvalitet i høyere utdanning.

Grunnet redusert handlingsrom i statsbudsjettet framover, skal opptrappingsplanene delvis finansieres gjennom omprioritering fra andre formål på budsjettene til departementene.

Regjeringen vil særlig styrke innsatsen på tre områder:

De nye innsatsområdene er preget av en tung satsing på teknologi, innovasjon og samspill med næringslivet. Dette gjenfinner vi også i forslag til statsbudsjett for 2019. Gitt innretningen, er det usikkert hvor stor andel UiO vil hente inn av disse midlene.

- *800 mill. kroner for å løfte kompetanse, utdanning i og forskning på teknologi, med særskilt vekt på IKT (eksempelvis - foreslår regjeringen i 2019 å øke bevilgningen til muliggjørende og industrielle teknologier med 65 mill. samt øke bevilgningen til IKT-trygghets- og kryptologiforskning med 40 mill. kroner).*
- *450 mill. kroner for å legge til rette for økt FoU for omstilling og fornying i næringslivet (eksempelvis - foreslås økning på 15 mill. kroner til programmet FORNY2020 for å øke næringsmessig utnyttning av offentlig finansierte forskingsresultater i Norge).*
- *250 mill. kroner for å bidra til høy kvalitet i norsk høgere utdanning (eksempelvis – foreslås en økning på 25 mill. kroner til styrking av Nasjonal arena for kvalitet i høyere utdanning samt 15 mill. kroner til prosesser for samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåing i universitets- og høgskolesektoren.)*

De tre opptrappingsplanene støtter opp under grunnleggende innsatsfaktorer for å lykkes med mål om det grønne skiftet, økt verdiskaping og omstilling i næringslivet og offentlig sektor.

De tre målene fra forrige langtidsplan ligger fortsatt fast:

- styrket konkurransekraft og innovasjonsevne
- møte store samfunnsutfordringer
- utvikle fagmiljø med fremragende kvalitet

Regjeringen har valgt å justere strukturen i tråd med anbefalingene fra OECD. Den første langtidsplanen hadde seks langsiktige prioriteringer. To av disse, «Et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv» og «Verdensledende fagmiljøer», er sammenfallende med to av de overordnede målene, henholdsvis «Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne» og «Utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet». For å oppnå større tydelighet i den reviderte planen er de to nevnte langsiktige prioriteringene tatt bort. I stedet blir disse to tidligere prioriteringene sterkere reflektert under målene.

De øvrige fire langsiktige prioriteringene i den første langtidsplanen ligger fast. I tillegg har regjeringen tatt inn en ny langsiktig prioritering, «Samfunnssikkerhet og samholdighet i en globalisert verden»;

- Hav
- Klima, miljø og miljøvennlig energi
- Fornyelse i offentlig sektor og bedre offentlige tjenester
- Muliggjørende og industrielle teknologier
- Samfunnssikkerhet og samholdighet i en globalisert verden

Bedre kvalitet i norsk høyere utdanning:

- Et av de viktigste tiltakene i kvalitetsmeldingen er opprettelsen av Nasjonal arena for kvalitet i høyere utdanning, der ulike kvalitetsvirkemidler blir samlet, deriblant ordningen med Sentre for fremragende utdanning (SFU). Ordningen styrkes med 25 millioner.
- Opprettelsen av Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (DIKU) er i seg selv et viktig tiltak for å fremme kvalitet i høyere utdanning. Høsten 2018 lyser DIKU ut inntil 40 mill. kroner til prosjekter som skal utvikle, prøve ut, evaluere og ta i bruk studentaktive læringsformer og læringsfremmende vurderingsformer.
- Regjeringen vil legge frem en stortingsmelding om internasjonal studentmobilitet ved årsskiftet 2019/2020.

Utvikling, forvaltning og prioritering av universitets- og høyskolebygg

Kvalitetsmeldingen har en bred beskrivelse av den bygningsmessige statusen i sektoren, men konkretiserer i mindre grad tiltak for å løse de viktigste problemene.

Regjeringens mål er en langsiktig og forutsigbar politikk for bygg og campusutvikling som støtter opp under de overordnede målene for forskning og høyere utdanning, og som sørger for gode incentiver for forvaltning av og investeringer i arealene.

Det legges vekt på at bygg og lokaler skal være knyttet til institusjonens mål og være godt egnet til den aktiviteten som foregår. Selv om bygg ofte har lang levetid, må de kunne tilpasses endrede brukerbehov.

Regjeringen forventer at universiteter og høyskoler gjennomfører nødvendige tilpasninger og vedlikehold av eksisterende eiendomsmasse. Regjeringen vil stimulere til god utvikling og investering i oppgradering og tilpasninger ved å styrke ordningen med oppgraderingsmidler for de selvforvaltende institusjonene.

2. FORSLAG TIL STATSBUDEJETTET 2019 FOR UIO

Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2019 innebærer en bevilgning for Universitetet i Oslo (UiO) på 5,688 mrd. kroner. Dette er en økning på 199,845 mill. kroner (3,6%). I statsbudsjettet er det lagt inn en lønns- og priskompensasjon på 2,9%. Kuttet knyttet til avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i offentlig sektor økes med ytterligere 0,5 %, dette tilsvarer en reduksjon i rammen på 27,597 mill. kroner.

Det er ikke foreslått nye studieplasser eller nye rekrutteringsstillinger i sektoren i 2019.

UiO får en styrking av basis på 15,996 mill. kroner i 2019. Dette som følge av Stortingets vedtak om justeringer av basis i forbindelse med etablering av nytt finansieringssystem i sektoren i 2017. Dette er som forventet.

UiO får en økning i resultatbasert uttelling for utdanning på 46,8 mill. kroner, mens vi får en nedgang i den resultatbaserte uttellingen for forskningsindikatorerne på 17,3 mill. kroner. Det er en nedgang i uttellingen på EU-indikatoren på 30,5 mill. kroner og en vekst i uttelling for doktorgrader på 16,1 mill. kroner.

Utover dette er veksten i neste års budsjett i hovedsak knyttet til oppfølging av tidligere vedtak om økning i antall rekrutteringsstillinger (helårseffekt i 2019) og opprettelse av studieplasser til flerårige utdanningsprogram (2016, 2017 og 2018).

Kunnskapsdepartementet knytter foreløpig ikke økonomiske virkemidler til utviklingsavtalene med institusjonene.

2.1 Nærmere om budsjettforslaget

UiO vil få til sammen 17,522 mill. kroner til videreføring av studieplasser opprettet i 2016, 2017 og 2018. Bevilgningen til helårseffekt de 7 nye rekrutteringsstillingene i 2018 utgjør 8,888 mill. kroner.

For spesifikasjon av endringer i resultatinsentiver for utdanning og forskning viser vi til tabellen i punkt 2.3.

2.2 Andre forhold i forslag til statsbudsjett som berører UiO

Videreføring av byggeprosjekt for UiOs livsvitenskapsbygg ligger inne med 383 mill. kroner, det er i tillegg foreslått 15 mill. kroner til utstyr og inventar i nybygget. Det foreslås videre 10 mill. kroner til prosjektering av nytt bygg for Det odontologiske fakultet. Nybygg for Vikingtidsmuseet og nytt utstillingsveksthus er kun omtalt verbalt.

Centre for Educational Measurement (CEMO) ved Universitetet i Oslo. Senteret skal medverke til nasjonal og internasjonal kompetanseutvikling innanfor pedagogiske målinger. CEMO utviklar og formidlar praktisk erfaring til utdanningssektoren innanfor områda barnehage, skole og høgare utdanning, samt grunnleggande forskning innanfor området pedagogiske målinger.

Regjeringen foreslår 161 mill. kroner til oppgradering av bygg. Deler av midlene skal gå til å styrke ordninga for oppgradering ved institusjoner som forvalter sin egen bygningsmasse, en økning på 61 mill. kroner. Det foreslås 25 mill. kroner til å innføre en tilsvarende ordning for institusjoner som leier areal i statens

husleieordning. Samlet styrkes satsingen på oppgradering av bygg med 86 mill. kroner sammenlignet med 2018, 36 mill. kroner er midlertidige i 2019. Departementet vil komme tilbake til fordeling av midlene i tildelingsbrevet til institusjonene.

Stortinget har vedtatt prinsipper for planlegging, bygging og finansiering av universitetsarealer i nye sykehusbygg, gjeldende fra 2018. Dette innebærer at helseforetakene planlegger og bygger universitetsareal for medisinutdanningen i nye sykehusbygg. Helseforetakene eier arealene, og universitetene leier dem. Husleiekompensasjon håndteres i henhold til prinsippene for fastsettelse av husleiekompensasjon i statlige bygg. Forslag om økte bevilgninger til husleie for universitetene behandles i den ordinære budsjettprosessen sammen med forslag om bevilgning til investeringslån. Husleiekompensasjon skal maksimalt utgjøre 75 % av de økte kostnadene. Universitetene skal eie brukerutstyret.

Det foreslås en økning på 15 mill. kroner til FORNY for økt næringsmessig utnyttning av offentlig finansierte forskingsresultater i Norge.

Regjeringen foreslår 25 mill. kroner til styrking av Nasjonal arena for kvalitet i høyere utdanning.

Det foreslås 17,5 mill. kroner til et program for informasjonssikkerhet i universitets- og høgskolesektoren. Evalueringer har pekt på svakheter i sikkerheten i forskingsnettene og utfordringer med å få på plass tilstrekkelig styring av informasjonssikkerheten i sektoren.

Det er i budsjettforslag for 2019 foreslått midler til bygging av 2200 nye studentboliger.

Planen for å utvide studiestøtteperioden til elleve måneder følges opp og det foreslås at heltidsstudenter i høyere utdanning og fagskole skal få betalt ut støtte for en periode på ti måneder og tre uker i undervisningsåret 2018–19.

Regjeringen foreslår også en endring i ordningen med omgjøring av lån til stipend (konverteringsordningen), ordningen skal gi studentene i høyere utdanning sterkere insentiv til å gjennomføre hele grader. Endringen innebærer at denne gruppen fra undervisningsåret 2019–20 vil kunne få 25 pst. av basis støtten omgjort til stipend på grunnlag av oppnådde studiepoeng, og 15 pst. på grunnlag av oppnådd grad. Som følge av dette reduseres bevilgningen i 2019 med 256,4 mill. kroner.

2.3 Spesifisering av budsjettendringer for Universitetet i Oslo for 2019

Bevilgning 2018	5 488 268 000
Lønns- og priskompensasjon - basis	158 813 000
Reduksjon avbyråkratisering og effektivisering - Kuttet øker med 0,5%	-27 597 000
Endringer i resultatinsentiver:	
Studiepoeng	23 826 000
Utveksling	1 849 000
Kandidater	18 104 000
Doktorgrader	16 216 000
Publisering	-2 156 000
EU	-30 493 000
NFR	737 000
BOA	-1 624 000
Rammeoverføring fra HOD - EU-forordning om klinisk utprøving av legemidler	1 641 000
Økt basis som følge av endringer i finansieringssystemet	15 996 000
Helårseffekt nye rekrutteringsstillinger i 2018	8 888 000
Nye studieplasser i 2018	4 250 000
Nye studieplasser i 2017	7 650 000
Nye studieplasser i 2016	3 745 000
Forslag til bevilgning 2019	5 688 113 000

Konsekvenser i forhold til UiOs interne fordeling for 2019

Forslaget til statsbudsjett for 2019 innebærer ingen vesentlige endringer i forhold til forutsetningene som ble lagt til grunn i styrets behandling av UiOs interne fordeling for 2019 den 19. juni 2018.

Lenke til Kunnskapsdepartementet orientering om forslag til statsbudsjettet for universitet og høyskoler:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/31af8e2c3a224ac2829e48cc91d89083/orientering-om-forslag-til-statsbudsjettet-2019-for-universitet-og-hogskolar.pdf>